

Referat af aftagerpanelmøde, Arkitektur & Design 7. Juni 2024

Deltagere: Markus Löchtefeld, Thomas Arvid Jaeger, Lea Holst Larsen, Michael Lauring, Ida Sofie Gøtzsche Lange, Tina Vestermann Olsen, Christian Tollerup, Mads Brath Jensen, Fie Falck Larsen, Aslaug Tveit, Rasmus Jessing, Bodil V. Henningsen, Dennis Rønbøg Jensen, Torben Søgaard Schaltz, Mario Hesse, Michelle Nielsen-Dharmaratne, Pia Engvad, Trine Bindlev Tree, Anders Brandt Sørensen, Flemming Løvenhardt Petersen, Anne Christoffersen (referent), Louise Hartmann (referent), Trine Dalgaard (referent)

Afbud: Lars Brorsen Fich, Søren Tortzen

Pkt. 1. Godkendelse af dagsorden

Dagsorden godkendt.

Pkt. 2. Velkommen og præsentationsrunde. *V. Studienævnformand Thomas Arvid Jaeger.*

Studienævnformand Thomas Arvid Jaeger (TAJ) byder velkommen til aftagerpanelmødet. Aftagerpanelet er nyt, de nuværende panelmedlemmer blev udvalgt gennem en proces sidste år, hvor uddannelseskoordinatorer foreslog kandidater, og der blev gennemgået profiler fra virksomheder, der ansætter kandidater. Prodekan og studienævn har godkendt panelet, som består både af nye medlemmer og af medlemmer der er genudpeget. Vi har i år bestemt at mødet afholdes online, for at gøre det lettere at deltage. TAJ gennemgår dagsorden og planen for mødet. TAJ foreslår, at der bliver separate gennemgange af bacheloruddannelsen for henholdsvis ARK/URB og ID.

Alle eksterne deltagere præsenterer sig selv og deres baggrund for at sidde i panelet og fortæller kort, hvorledes AI bruges lige nu i deres virksomheder, samt hvad planerne er for fremtiden. Alle interne deltagere præsenterer sig selv.

Pkt. 3 Præsentation af bacheloruddannelsen i Arkitektur og Design

Panelet inddeles i 2 grupper til præsentationen af Bacheloren (ARK/URB og ID).

Pkt 3.1. Bacheloruddannelsen (ARK/URB). *V. Tina Vestermann Olsen*

Tina Vestermann Olsen (TVO) præsenterer bacheloruddannelsen, som er en fælles basisuddannelse. BSc i Arkitektur og Design er opbygget således, at der allerede på første og andet semester (Introduktion til arkitektingeniørens faglighed og Introduktion til urban design-ingeniørens faglighed) indgår projektarbejde. De studerende lærer, hvordan man arbejder med PBL (Problem-Based Learning) og organiserer gruppearbejde. Der er desuden flere introducerende kurser, så de studerende allerede efter andet semester har beskæftiget sig med forskellige områder. På tredje semester arbejdes med formgivning af den kompakte bolig, og der er tre kurser (byrum, matematik og konstruktion). På fjerde semester lærer de studerende om formgivning af det offentlige byggeri og har to kurser (arkitekturhistorie og energi/indeklima). Femte semester fokuserer på formgivning af den tætte by, og der indgår 2 kurser (bæredygtighedscertificering og byrums design). Sjette semester omhandler formgivning af den hybride bygning, og de studerende har desuden to valgfag (Landskab & Bygning, Planlægning og Realisering, Arkitektonisk projektering og Indeklima). Herefter vælger de studerende deres kandidatuddannelse, mange vælger at blive på AAU og læse enten ARK eller URB. Uddannelsen har flere grundpiller, herunder PBL, hvor de studerende arbejder i grupper og har en vis frihed til at definere problemformulering. Den anden grundpille er integreret design, som kombinerer arkitektur og ingeniørkunst, funktionalitet og form, samfund og arkitektur samt by og bygning. Endeligt er der også fokus på bæredygtighed og brugerne i centrum. At eksperimentere og konceptudvikle undervejs er vigtigt, og uddannelsen bestræber sig på, at de studerende både får en forståelse for arkitekturhistorie samt et fokus på teknologi og metoder for at følge med i udviklingen. I uddannelsen er der tæt samarbejde med kommuner, foreninger og andre aktører, og der stræbes efter at finde projekter og opgaver, der har en forankring i den virkelige verden. Desuden forsøger vi at være synlige i byen gennem udstillinger og lignende. De studerende følges med ID i de første år, hvorefter de skal vælge retning (ARK/URB eller ID) i løbet af foråret.

Rasmus Jessing (RJ) kommenterer, at det er godt med fokus på projektering og spørger, hvorvidt der er introduktion til aftaleforhold, projektøkonomi mm. Lea Holst Larsen (LHL) svarer, at der på kandidaten er et kursus, der behandler dette. Trine Bindslev Tree (TBT) spørger indtil fordelingen. TVO fortæller, at de sidste par år har det fordelt sig ca. med 40 studerende på Arkitektur og 20 på Urban Design. Mario Hesse (MH) spørger indtil hvorledes mobilitet og landskabs arkitektur tænkes ind? TVO svarer, at på femte semester er et af læringsmålene omkring infrastruktur, og på kandidaten (URB) lærer de studerende om mobilitet og mobilitetsdesign. Der er landskab på sjette semester og flere mindre kurser på kandidaten om landskabs arkitektur.

Pkt. 3.2 Bacheloruddannelsen (ID). V. Christian Tollestrup

Christian Tollestrup (CT) indledte punktet med at informere om, at ID-sektionen for alvor har fået gang i forskningsbenet på Industriel Design området – via AAU Design Lab som ledes af lektor Linda Nhu Laursen.

CT præsenterede bacheloruddannelsen i Arkitektur og Design, Industriel Design specialiseringen.

Der er et særligt læringsfokus på hvert semester.

CT præsenterer projekter fra de studerende, der understøtter det enkelte fokus på semesteret. Kurserne understøtter projektet.

Pkt. 4: Drøftelse af kompetencebehov

Aftagerpanelet opdeles i 3 fagspecifikke grupper til drøftelsen

Pkt 4.1 Referat fra gruppe 1 (ARK)

Deltagere: *Eksterne:* Rasmus Jessing, Bodil Henningsen, Trine Bindslev Tree, *Interne:* Mads Brath, Markus Löchtefeld. *Facilitator:* Michael Lauring, *Referent:* Trine Dalgaard.

Michael Lauring (ML) introducerer uddannelsen. Karakteristika ved Arkitektur og Design er et fokus på integreret design og kombinationen af arkitektur og ingeniøraspekterne af design. AAU er kendetegnet ved PBL, projektorienteret læring og gruppearbejde. Kandidatuddannelsen i arkitektur er engelsksproget, og der er typisk ca. 45 studerende fra AAU BSc samt 10-15 studerende fra udlandet på uddannelsen.

ML præsenterer opbygningen af uddannelsen. Første semester indeholder to 5 ECTS-kurser med fokus på sted, klima, energi og emission samt et større projekt (Sustainable Tectonic-Architecture: Integrating Social Sustainability and Climate Impact). Materiale-mæssigt er fokus på organiske materialer. Andet semester indeholder ligeledes et større projekt (Explorations and Experiments in Sustainable-Tectonic Architectural Design), og de studerende vælger 2 ud af fire 5-ECTS kurser. Fokus er på genanvendelse af mineralske materialer. Tredje semester består af et større 25 ECTS-valg modul, hvor de fleste vælger et internship suppleret af et kursus i 'Construction management', men der er også mulighed for forskningsophold på AAU eller andre steder. Fjerde semester består af specialet.

RJ spørger, om man i uddannelsen tager højde for den efterspørgsel, der i fremtiden vil komme på transformering og renovation? Renovering udgør op til 80% af byggeaktivitet og er et stort fokus ift. reduktion af klimaaftryk. Det er vigtigt, at kandidater bliver trænet i disse områder, f.eks. tidligere fabriks- og industribygninger der skal være boliger. ML kommenterer, at det er en spændende observation, og at der i uddannelsen er ved at komme fokus på transformation i form af studieture og samarbejde om projekter ligesom 2. master arbejder med transformation af et byområde i Aalborg. ML bemærker, at der i mange år har været fokus på bæredygtighed mv. og nu vælger de studerende ofte transformation som emne for deres afgangprojekt.

TBT er enig med vigtigheden af bæredygtighed og påpeger, at bæredygtighed er bredt, og handler eks. om tilgængelighed og biodiversitet. Vi ser ind i en bølge, hvor biodiversitet kommer til at fylde. TBT spørger indtil, hvor meget de studerende forholder sig f.eks. til bygningsreglementer mv? Dette er noget, de studerende ofte støder på, når de kommer ud på arbejdsmarkedet. Det er nogle udfordringer, der kommer, bl.a. fra EU. Vi skal f.eks. lære at ombygge de mindre attraktive bygninger fra 90'erne. I fremtiden vil vi se andre typer af bygninger på grund af klimareglerne. TBT påpeger også, at vi skal blive bedre til at genbruge i konstruktioner.

ML fortæller, at de studerende forholder sig til bygningsreglementer og brandbestemmelser, samt lokalplaner og andre regler. Hvad angår biodiversitet, er der ikke noget konkret endnu, vi har ikke noget ingeniørfagligt fokus på det endnu. TBT nævner, at der pt. fastsættes grænser for biodiversitet ved hjælp af faste metoder, der tager højde for areal og kvaliteten af biodiversitet.

Bodil Vilholm Henningsen (BVH) påpeger, at det er centralt, at de studerende ser ind i de kriser, vi står over for. Bevidstheden om, at vi konstant skal afveje forskellige hensyn, er meget vigtig. Transformation og biodiversitet er et eksempel – at bygge tæt og grønt, samt genbruge mere. Vi skal se på konteksten. De mange små dilemmaer skal der tages hensyn til, og de studerende skal blive gode til at håndtere dem.

TBT pointerer, at det er ikke én løsning, men det bedste kompromis. Dette er interessante dilemmaer, når man gerne vil det hele. BVH påpeger at både nationale, kommunale, EU-regler spiller ind, og nogle af disse regler kan kollidere, f.eks. bevaringsregler overfor klimaregler fra EU. Samtidigt er værdier også vigtige, f.eks. arkitektoniske, kulturelle værdier.

ML spørger panelet, hvad vores opgave som universitet er, og hvad de studerende skal lære, når de er i praksis? RJ mener, at en af kvaliteterne ved AAU-studerende er deres tværfaglige tilgang. Det kunne være givende at styrke dette. Det kunne man godt give mere fokus, at de taler med andre studerende, ingeniører mm. Her får de indblik i, hvad der er på spil andre steder. De har brug for en grundlæggende forståelse af andre discipliner, så de kan gå i dialog med dem. Måske skulle man have et kursus i bygherrerollen.

TBT pointerer, at det er godt at kunne tale med konstruktører, vvs-specialister m.v. og pointerer at kommunikationsfærdighederne fra Arkitektur & Design er meget stærke. Det er en styrke, der følger fra undervisningsformen. TBT har en fornemmelse af, at jo yngre kandidaterne er fra A&D, jo mindre tekniske er de. ML forklarer, at i dag er underviserne ofte integrerede designere, og der er færre traditionelle arkitekter som undervisere. Uddannelsen er mere integreret, men vi er stadig på vej til at skabe en identitet for integreret design.

BVH påpeger, at det er vigtigt at drøfte netop hvad vi gerne vil have, at de studerende skal kunne. I kommunerne skal vi optimere det tværfaglige samarbejde – og det er stærke fagligheder der skal samarbejde. Her er det vigtigt at have en kernefaglighed. Vi skal være opmærksomme på, at det komplekse i at samarbejde kræver en grundlæggende forståelse af andre discipliner. TBT mener, at der med fokus på genanvendelse og lignende, skabes en anden dynamik, og man skal have respekt og interesse for, hvad andre fagligheder kan.

ML spørger panelet, om de kan give eksempler på realiserede genanvendelsesprojekter. RJ fortæller, at de afprøver det i praksis, og har lavet en kortlægning af hvor svært det var at bruge genbrugsmaterialer. Nedrivningsbranchen skal se en forretningsmodel i det. BVH pointerer at udfordringen er, at der skal være økonomi i det, og der er løbende kvalitetsudvikling i det. TBT supplerer med, at der ofte er nogle andre ting der skal tages højde for i f.eks. en nedrivning - f.eks. hvis det er en skole og lokalbefolkningen er imod det. Genbrug af materialer kan mindske modstanden. Kunne man give de studerende en opgave om at der skal genbruges 20 vinduer fra et bestemt sted? At man præsenterer disse dilemmaer, så de studerende vænner sig til dem

BVH kommenterer, at udviklingen går hurtigt, og fokus er pt. på genanvendelse. Kommunerne har ikke mange penge, og økonomi spiller en stor rolle. De studerende kan evt. komme på besøg, og se høre om de aktuelle udfordringer. Fokus er pt på transformering, fremfor nedrivning. At skabe forbindelse til praksis er vigtigt, man skal invitere branchen ind. Det er vigtigt, at de studerende har

en fornemmelse af verden udenfor. ML svarer at det allerede gøres i noget omfang, både med oplæg og besøg på byggepladser, og at det er spændende hvis de studerende ser på opgaver, hvor de skal genbruge materialer.

Pkt. 4.2 Referat fra gruppe 2 (ID)

Deltagere: *Eksterne:* Fie Larsen, Torben Søgaard Schaltz, Pia Engvad, Dennis Rønbøg Jensen, *Interne:* Thomas Arvid Jaeger, Flemming Løvenhardt Petersen, *Facilitator:* Christian Tollestrup, *Referent:* Anne Christoffersen

CT præsenterede kandidatuddannelsen i Industriel Design.

Der er ligeledes som for bacheloren et særligt fokus for hvert semester. Og de er ligeledes relateret til forskningsområder i sektionen.

Uddannelsen har et rimelig styret 1.+2. semester, hvor der arbejdes ind i forretningskoncepter. For MSc01 er der en fast ramme, som har kørt en række år, hvor der de seneste to år er den tvist, at de studerende nu arbejder individuelt i projektet. Det giver den enkelte studerende en større tydelighed i, hvad ens egen kompetenceprofil er. Det giver også en vis sortering, så dem, der fortsætter, faktisk også matcher uddannelsen.

På MSc02 ligger "Designers Market" – her trykprøves de studerende hele vejen fra udvikling af produkt til markedsføring og salg samt at få et regnskab til at balancere. De studerende tager selv risicien. På semesteret er en "hård" projektenhed, der kobler forskningsprojekt i design med restmaterialer til hovedprojektet – mere kompleks end kandidatspecialet.

Uddannelsens 3. og 4. semester er mere frie. MSc03 foregår i Internship, hvor de studerende udarbejder en forskningsartikel. De studerende kan også gå i Internship i egen virksomhed. Kandidatspecialet er selvvalgt, som det altid har været.

Til dimittender udarbejdes et certifikat "The AAU Design Promise" som alignment til lægeløfte m.v. Der er desuden en stor alumne tilknytning i sektionen.

CT afsluttede præsentationen med at udtrykke den største udfordring i uddannelsen – hvornår skal der skubbes på for en 100 % omstilling til grønt og bæredygtigt design, og hvornår skal der støttes op om nuværende niveau? Skal vi som uddannelse være foran eller bagud?

Hvordan ser fremtidens ideelle A&D ingeniørprofiler ud?

Mødedeltagerne drøftede, hvordan den ideelle A&D ingeniørprofil ser ud. Pia Engvad (PE) fremhævede vigtigheden af kandidatuddannelsen og kandidatspecialet ift. at finde sig selv som designer og spurgte kritisk ind til om titlen: "Civilingeniør, cand.polyt. i industrielt design" motiverede de studerende? CT understregede, at de studerende skal se sig selv som ingeniørstuderende jf. at uddannelsen er akkrediteret som ingeniøruddannelse. De studerende identificerer sig dog ofte som enten ingeniør eller designer, sådan i forholdet 50/50. CT anerkendte, at det er et væsentligt spørgsmål.

Torben Schaltz (TS) understreger vigtigheden af den sociale side og bemærker, at studerende i dag ikke har så meget ved siden af deres studier, hvilket kan ses på de kandidater, de har til samtale. TS

fulgte desuden op på CT's afslutning af præsentationen, hvor han godt kunne følge den udfordring uddannelsen står i. For hvornår sker den fulde transaktion? Han mener ikke, at vi er der endnu. Han stiller derfor spørgsmålstejn ved, om han skal have en designer, der har fokus på alle nye teknologier, eller om det vil fylde for meget. Så han kan se, at der er en hårfin balance, og aktuelt spørgsmål til, hvornår det rigtige tidspunkt er til at hoppe på den vogn. I industrien er transaktionen drevet af krav eller konkurrenceparametre – hvornår er der hardcore brug for det. Så skal kandidater fra uddannelsen reelt bare være supergode til at designe og konstruere? Han stillede derfor spørgsmålstejn ved, om det skal være en stor del af kompetencepakken lige nu.

Dennis Rønbøg Jensen (DRJ) bragte kurset "Technology and form" på banen og spurgte, om der også er mere digital forståelse af, hvordan det digitale understøtter produktet? CT svarede, at det er der ikke umiddelbart.

Fie Falck Larsen (FFL) savnede lidt fokus på planlægning og tidsestimat – bl.a. i forhold til forståelse af, hvor lang tid de enkelte discipliner tager. CT svarede, at det ikke er et selvstændigt element, men er inkorporeret i projektenheder. Alle studerende kommer til at prøve at have ansvar som projektleder, og de kommer til at fejle og får den læring. FFL uddybede, at der så muligvis manglende refleksionen over det.

Hvilke specifikke kompetencer bliver vigtige for jer?

FFL nævnte følgende specifikke kompetencer:

- Refleksion (reflektionsgrad)
- Formidling
- Stakeholder management

PE fulgte op og nævnte følgende specifikke kompetencer:

- Kommunikation (pitching, storytelling)
- Innovation (forbrugeren, forretningsforståelsen i den del)
- Adfærd – større ego end vores egen generation (at se sig selv som en del af noget større kæmper de lidt med)
- Æstetik og formgivning (godt at det er kommet ind tidligere i uddannelsen – her halter ID-uddannelsen efter andre sammenlignelige uddannelser)
- Planning management (eksekvere inden for en given tidsramme)

TS støttede op om vigtigheden af formidling, og at det foregår på et højt akademisk niveau. Han understregede, at brugeren skal være i fokus, og at det er en meget værdifuld del af uddannelsen, så det skal der holdes fast i. I designprocessen er det desuden vigtigt, at de studerende har "WHY" med – hvorfor gør vi det, vi gør? Det er et element, som virksomheden kan have glemt.

DRJ udfordrede dette lidt ved at bemærke, at man skal være bevidst om, om det er en design- eller datadrevet beslutning. Ikke alle nyuddannede er bevidste om det, og i en stor virksomhed kigger alle på data, og det udfordrer designvinklen.

FFL vendte tilbage til de studerendes adfærd og bemærkede, at de studerende kører med 100 kilometer i timen og vil gerne vise, hvad de kan, og det kolliderer lidt med virksomhedens sigte. Og de kan gå ned med stress, fordi de så gerne vil vise så meget, og er så idérige og innovative.

DRJ støttede op om dette. Du kan som helt ny ikke forvente at komme ind og ”dreje på rattet”, det tager tid.

CT oplever helt modsat ofte nogle meget ydmyge og usikre studerende ift. om de er gode nok og om virksomhederne kan bruge dem. PE tilføjede, at der også er den type studerende fra AAU hos dem, men de er mange nationaliteter, og det er ofte i samspillet med andre og også flere kolleger med andre kulturelle baggrunde udfordringer opstår.

Thomas Arvid Jaeger (TAJ) spurgte ind til yderligere kompetencer, der konkret mangler på uddannelsen.

PE supplerede med følgende:

- Agilitet (I kører sprint – det er en rigtig god idé)
- Fysiske-digitale interaktion (hvordan laver man den kombination?)

FFL tilføjede, at design af platform og variant bliver rigtig hot for virksomheder fremover.

TS understregede vigtigheden af en agil tankegang og evnen til at skabe produktfamilier, der tilføjer værdi til kunderne. DRJ fremhævede nysgerrighed som en vigtig kvalitet for en designer.

TAJ bemærkede, at drøftelsen taler meget godt ind i det, som han og CT har drøftet omkring uddannelsen – særligt omkring projektrapporten og udarbejdelse af denne, som ofte tager tid væk fra designprocessen. En forenkling og forædling af designet, når man først med længere i processen, hvor man kan se og gennemskue tingene. Så en nedskalering af afrapporteringsomfang i projektrapporten og opjustering af bilag kunne være en mulighed.

TS bemærkede dertil, at det er meget kontekstbestemt. Og kun hvis vi skal have mere formgivningskyndige kandidater, så det afhænger lidt af, hvor vi vil hen med dem, mente TS.

Der blev også kort diskuteret AI. AI er set anvendt i forhold til at se produkter i kontekst, hvor kontekstbilleder var genereret fra AI. Det kunne dermed bruges til at visualisere ting. TS sagde, at formgivning ud fra andre parametre end vi er vant til kan være et nyttigt værktøj. Og også anvendelsen af AI som algoritme.

CT vendte tilbage til drøftelsen om projektrapporten og spurgte ind til, om der kan ændres på formatet. PE svarede, at hun ikke er tilhænger af procesrapporten, da den ikke vil finde sted i den virkelige verden og behøver ikke tage 100 sider og udgøre et stort forbrug af tid for de studerende.

TS sagde, at han er glad for procesrapporten, når han eksaminerer. Den kan sagtens dokumenteres smartere og på en anden måde. Produktet er ligegyldigt i den sammenhæng. Men det er vigtigt at kunne se, hvilke begreber, der bruges og se hvornår de er uenige i proces teorier. Samt at kunne vurdere det akademiske niveau. Men der kunne måske med fordel udvikles en skabelon.

DRJ udtrykte, at han har et ambivalent forhold til procesrapporten. Men rapporten skal vise, at kandidaten kan kommunikere på den rigtige måde efter 5-års uddannelse. Og læring og refleksion over en proces får man bl.a. ved at skrive det ned.

FFL sagde, at det er vigtigt at vise metode og sine valg. Det er også vigtigt, at det italesættes, at det at fejle kan være en god ting og det understøttes af refleksion.

CT bemærkede, at rapporten fortsat vil være et vigtigt eksamensværktøj, men at procesrapporten bruges der måske unødigt megen energi på og sættes unødigt fokus på. Den skal fortsat indeholde metode, tilgang og selvfølgelig refleksion. Som han udtrykte det, vil de dog gerne have magiterningen i stedet for flere liter af vandet suppe.

PE udtrykte enighed i, at der kunne sættes en ramme for rapporten, så den mere specifikt indeholder det, man som eksaminator/censor gerne vil høre om. Og TS supplerede, at den dog ikke udelukkende er for censorers skyld, det er også for egen refleksion skyld.

Hvad betyder det at nyuddannede kandidater har kompetencer i projektstyring og teamarbejde i jeres virksomhed?

DRJ kunne oplyse, at han oplever, at de studerende har kompetencer til at drive den kreative proces. Det har den overordnede projektleder ikke nødvendigvis – det er mere at styre det overordnede projekt. PE mener, at det er vigtigt at kunne planlægge sin tid, og at det også er en nødvendig kompetence for designere, når de kommer ud i virksomheder. FFL supplerede, at man forventes at være mini-projektleder for sine egne opgaver.

Formgivningskompetencer. Hvordan ser i det ift. de andre kompetencer? Er det muligt at flytte det fra intuitiv kompetence til mere akademisk kompetence?

DRJ udtrykte, at formgivning er meget subjektivt. Han mener, at de studerende skal forstå det med linjeføring og anskue verden på en anden måde og se produkterne på en anden måde.

TS tilføjede, at han ser på det som censor og han ser vigtigheden i, at de studerende argumenterer for formgivningen i forhold til ergonomi eller hvordan det passer ind i en situation.

PE nævnte, at hun kunne have ønsket mere fokus på formgivning, da hun tog uddannelsen. Hun mener, at de skal forstå former mere. Hun har lavet meget rekruttering, og nogle er superdygtige til den slags. Hun mener, at de kunne øge det lidt på ID-uddannelsen.

CT anerkendte bemærkninger og supplerede desuden, at de studerende desværre ikke kan blive gode til det hele. Hvis der skal mere ind i uddannelsen, så skal der andet ud. Designprocessen kompliceres også af at de studerende laver projekterne i grupper og dermed skal opnå enighed om, hvordan noget skal se ud. Han kom med en kættersk tanke om at have flere sprint og flere individuelle projekter. For som han udtrykte, er formgivningsprocessen i konsensus / plenum kompetenceskabende?

PE bakkede op i, at flere individuelle projekter, kunne give de studerende en større tro på sig selv.

TS udtrykte, at der vil blive skubbet nogle væk fra uddannelsen, hvis der arbejdes for individuelt. Han foreslog, at det skal leges ind tidligere i uddannelsen og skal ikke komme for pludseligt. *Han mener, at der er kommet mange flere skrøbelige mennesker igennem.*

PE foreslog, at noget kunne udleveres via deltagelse i designkonkurrencer.

CT bemærkede, at det har de haft anvendt en del, men at der er fyldt så meget på, at undervisere ofte er nødt til at sige til studerende, at de skal gå hjem og holde fri. Så meget pres er de underlagt fra både uddannelsen og fra dem selv. Han oplyste hertil, at der er et max af prøver med bestået/ikke bestået i studieordningen, netop for at tage pres og tryk af de studerende. Han udtrykte enighed med

TS i, at de skal få mere leg ind. Og så vil han mene, at de skal veksle mere mellem teamarbejde og at arbejde selv.

DRJ mener, at formgivning er vigtigt i uddannelsen, men det åbner for et spænd af konkurrenter fra andre institutioner, som uddanner kompetente designere indenfor formgivning og brugerdriven design. Så uddannelsen skal være tydelig på, hvilke kompetencer kandidater fra AAU skal have.

TS understøttede dette – hvilken profil skal vi have ud fra Industriel Design uddannelsen på AAU?

FFL udtrykte en bekymring for, at de studerende bruger så meget tid på studiet. Der bliver et større fokus på vigtigheden af worklife balance, så at bruge tiden rigtigt skal der mere fokus på.

Det ledte også hen til afslutningsvis drøftelse af rekruttering, hvortil PE kommenterede, at hun fx aldrig så på karakterer i rekrutteringsøjemed men på de kompetencer, de kom med (også personlige). TS udtrykte, at keynote må være, at ude i virksomhederne ansætter de hele mennesker.

De bakkede alle op om, at de meget gerne vil komme og fortælle de studerende, hvordan bl.a. en rekrutteringsproces ser ud i den virkelige verden.

Item 4.3 Referat fra gruppe 3 (URB)

Deltagere: *Eksterne:* Aslaug Tveit, Mario Hesse, Michelle Nielsen-Dharmarate, Anders Sørensen
Interne: Lea Holst Larsen, Tina Vestermann Olsen, *Facilitator:* Ida Sofie Gøtzsche Lange, *Referent:* Louise Hartmann

ISL præsenterede kort Urban Design uddannelsen og forklarede hvilke udfordringer de studerende arbejder med vedrørende byudvikling og byplanlægning ud fra devisen, at vi designer byer til, med og for mennesker.

Samtidig kom hun ind på de store urban design-faglige problemstillinger, både socialt, kulturelt og miljømæssigt, som samfundet står overfor, da byer udvikler sig konstant herunder bl.a. klimaforandringer og bæredygtighed, byvækst og byskump samt migration, ulighed og sociale udfordringer.

Der blev vist og gennemgået en oversigt over uddannelsens temaer, som for 1.-4. semester er: Bæredygtig urban transformation, Design for urban mobilitet, Valgfag (Academic Internship/Semester project with company contact/Research semester project) og Kandidatspeciale.

Til sidst fortalte ISL om, hvilke kompetencer vores dimittender kommer ud på arbejdsmarkedet med samt hvor de typisk finder jobs (rådgivende ingeniørvirksomheder, private arkitektfirmaer, tegnestuer, offentlige sektorer med fokus på byplanlægning i praksis fx kommuner og regioner m.m.). Vores dimittender kommer generelt hurtigt i job.

Opsamling

Vores uddannelse har en generalistisk tilgang, hvor studerende bliver skarpe i at samarbejde, inddrage mange forskellige perspektiver i et projekt, og balancere forskelligartede hensyn, både funktionelle, æstetiske og ingeniørmæssige, mikroklimatekniske, trafikmæssige etc. Dette er en vigtig kompetence. Samtidig skal vi finde balancen mellem generalistkompetencer og mere specialiserede færdigheder. Aftagerpanelet har påpeget, at det kunne være ønskværdigt, at de studerende også får

kendskab til endnu større skalaer, såsom energilandskaber, til de helt store landskabsstrategier og til strategisk by-ledelse. Derudover påpeges det, at studerende i højere grad kunne blive klædt på i forhold til sociale bæredygtighedsaspekter, projektøkonomi og by-økonomi for at følge de nyeste tendenser og trends. Disse input vil ISL tage med sig tilbage til faggruppen og i drøftelser af den løbende udvikling af uddannelsen.

Diskussion

På baggrund af oplægget nævnte MND at hun værdsætter de studerendes kreativitet og deres frihed restriktioner. Samtidig påpegede hun dog, at der mangler en mere planjuridisk tilgang i forhold til GIS. ISL bekræftede, at dette emne diskuteres med de studerende, men at vi lægger meget vægt på kreativiteten.

På 6. semester har de et valgfag om planjura, som giver basisviden og vi fortæller dem altid, at de skal kende den gældende lokalplan.

TVO tilføjede at flere og flere studerende vælger planjura-kurset. Det giver en solid basis for at forstå den danske planlov. Når man planlægger for det tætte bymiljø, er det ikke altid det samme som at planlægge for mere åbne landområder. Der er andre hensyn at tage i forhold til natur i det åbne land. Selvom dette aspekt ikke fylder meget på kurset nu, kan det være noget, vi bør overveje.

LH nævnte en ny tendens med interesse for transformation af landdistrikter og grøn omstilling på afgang.

AT påpegede, at en mastergrad i urban design giver forudsætninger for at forstå samfundsudfordringer og bæredygtighed både teoretisk og med fokus på borgerinddragelse og procesforståelse. Bæredygtighed har traditionelt handlet om miljø og klimaforandringer, men i Norge ser man nu, at rapportering om bæredygtighed bliver mere kompleks, da miljøhensyn ofte står i konflikt med sociale hensyn. Derfor kunne AT ønske sig et kursus i strategisk by-ledelse eller ledelse generelt. Som urban designer kan man mangle indsigt i, hvordan systemet fungerer, politikernes rolle og beslutningsprocesser. En mere strategisk forståelse er vigtig for byudviklere med højere strategiske kompetencer, så de bedre kan forstå sammenhængen bag beslutningerne.

Der blev også drøftet social bæredygtighed og at man er opmærksom på de samfundsudfordringer vi står overfor. Ledelse og social bæredygtighed er nødvendig for at vi kan løse de klimaudfordringer vi har.

ISL svarede, at vi er opmærksomme på, hvordan vi kan understøtte at arbejde endnu mere med den sociale bæredygtighed, og bare fordi man øger fokus på klima, må man ikke glemme det sociale. Det er noget vi drøfter med vores studerende.

MH nævnte, at det i ansøgningsprocessen selvfølgelig er vigtigt, at basispakken (de grundlæggende kompetencer, som uddannelsen har givet dem) er i orden. Men som nyuddannet kan man bl.a. skille sig ud ved, at bringe nye emner ind. De har et drive og de er ikke kørt fast i vaner endnu. Det betyder meget, også kollegialt.

MH tilføjede desuden at det er vigtigt, de studerende ikke kun kan tale om design, men at de kan få tingene til at hænge sammen. F.eks. kunne emnet by-økonomi og de økonomiske grænser, der er i projekter, tænkes ind i uddannelsen.

Vores rolle som designer har ændret sig de sidste 15 år. Vi skal kunne løfte blikket og se hvad det er for et samfund lever vi i, hvad er vores rolle og hvordan kan vi bidrage. Tingene skal sættes i kontekst og man skal forstå alle mekanismer.

TVO kommenterede, at det netop er det samfundsfokus, som vi gerne vil uddanne vores studerede til at have. Det er vigtigt, at vi giver dem en solid grundviden og løbende opdaterer deres færdigheder i forhold til deres fremtidige rolle. Vi skal sikre, at vi rammer det rette indhold, når de er klar til det.

MND savner, at de studerende har snuset til den store skala f.eks. 800 hektar, måske i form af et miniprojekt eller et kort forløb, hvor de får lov at forsøge sig lidt med det, så de ikke bliver for forskrækkede, hvis de giver sig i kast med det på et afgangsspeciale.

ISL supplerede, at det er en af de nye store trends og noget som nogle afgængere kaster sig ud i det, men på bacheloren er det stadig for stort et projekt.

ISL sagde, at vi allerede forsøger at få de studerende til at forstå, at de bliver generalister, men vi lærer dem også selv at tage ansvar for deres vej ind i faget. Men det kunne vi godt være endnu bedre til f.eks. ved at få sat ressourcer af til at snakke med de studerende om det. Praktik er jo også en del af deres uddannelse, som ofte er med til at tone deres afgangsprojekter.

MH fremhævede vigtigheden af et solidt fagligt fundament i uddannelsen. Selv når tingene bliver problematiske eller stressede, giver dette fundament tryghed.

Han understregede derfor, at basispakken ikke må forsvinde på bekostning af nye tendenser. Det skal i stedet være noget som bygger ovenpå basispakken

Noget af det som er afgørende, er evnen til at skrive. Han har oplevet ansøgninger med stavefejl. Disse kasseres med det samme. Evnen til at formulere sig skriftligt er vigtig både i projekter og i det daglige.

AT bemærkede, at de studerende i dag udgør en ny generation i forhold til måden at lære på. De skal lære at finde deres egen rolle og være samfundskritiske.

LH tilføjede, at de studerende i dag har nogle andre kompetencer end studerende havde tidligere. De er rigtig gode til at stille sig op og tale foran andre mennesker, men til gengæld er de også vant til et højt serviceniveau. Vi forsøger derfor at lære dem, at tage ansvar for egen læring.

MND bemærkede i samme forbindelse, at den nye generation ikke nødvendigvis prioriterer arbejde som det vigtigste i deres liv. Ifølge hende er det en god holdning, som vi andre kan lære af.

LH spurgte MH, hvordan man kan integrere økonomi i undervisningen.

MH foreslog at finde en gæsteforelæser, der kan give en kort peptalk, så de studerende får en god basisforståelse og forstår mekanismerne.

Pkt. 5. Fælles afrunding

Facilitatorerne fra hver gruppe (Michael Lauring, Ida Sofie Gøtzsche Lange, Christian Tollestrup) opsummerer kort drøftelserne i grupperne.

ML og TAJ takker for panel deltagelsen og for de gode input der er kommet under drøftelserne. Deltagerne vil få feedback på hvorledes deres input er blevet brugt til næste aftagerpanelmøde.

